

החלטה לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988

בדבר תיקון תנאי פטור מאישור להסדר כובל בין:

בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ושירותי בנק אוטומטיים בע"מ

עניינה של החלטה זו בתיקון תנאי הפטור מאישור להסדר כובל לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 (להלן **החוק** או **חוק התחרות**) שניתן להסדר שצדדים לו בנק הפועלים בע"מ (להלן **בנק הפועלים**), בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן **בנק לאומי**), בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן **בנק דיסקונט**), הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן **הבנק הבינלאומי**; להלן ביחד **התאגידים הבנקאיים**) ושירותי בנק אוטומטיים בע"מ (להלן **שבא** או **החברה**). עניינו של ההסדר הוא בפעולה משותפת של התאגידים הבנקאיים במסגרת שבא (להלן **ההסדר**). החלטה זו ניתנה ביום 28 בדצמבר 2022 (להלן **החלטת הפטור**).¹

שבא היא חברה ציבורית המפעילה מערכות המאפשרות, בין היתר, איסוף עסקאות בברטיסי חיוב ממסופים בבתי עסק, העברת אישורים לעסקאות בברטיסי חיוב, ממשק סליקה בין סולקים למנפיקים של כרטיסי חיוב וכן העברת אישורים לפעולות משיכת מזומן. בעלי המניות בשבא כיום נחלקים לבעלי עניין – בנק לאומי, בנק הפועלים, בנק דיסקונט, ויזה ומאסטרקארד המחזיקים ב-10% כל אחד והבנק הבינלאומי המחזיק ב-9.83% מהחברה; וכן הציבור, המחזיק בכ-40% מהחברה.

התאגידים הבנקאיים, המחזיקים בשבא ביחד כאמור בהיקף של כ-40%, מתחרים ביניהם במגוון שירותי בנקאות. נוכח האמור, החזקתם המשותפת בשבא בשיעורים הנוכחיים עלולה להעלות חששות לפגיעה בתחרות, כפי שהורחב בהחלטת הפטור.

במסגרת התנאים שהוטלו על שבא בהחלטת הפטור, סעיף 1 לתנאים מגדיר את תחומי הפעילות שבהם רשאית שבא לעסוק, וסעיף 1.7 מתנה את כניסתה של שבא לכל תחום פעילות אחר באישור מראש של הממונה על התחרות.

¹ החלטה לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מתנאים מאישור הסדר כובל בין: בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ושירותי בנק אוטומטיים בע"מ (28.12.2022) **רשות התחרות** 501743. ההחלטה זמינה בקישור:

https://www.gov.il/BlobFolder/legalinfo/decisions2022-034846/he/decisions_2022-034846%20.pdf

בעת מתן הפטור, שבא ביקשה לבטל את התנאי האמור, כך שיתאפשר לה לעסוק בתחומי פעילות שונים, בכפוף להוראות החוק, אך לא ראיתי מקום להיענות לבקשה באותה עת. כעת, בהמשך לשיח שהתנהל מול מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה בבנק ישראל וכן בשים לב להתפתחויות שחלו בתחום, החלטתי לבחון מחדש את בקשתה זו של שבא, ובפרט נוכח הקושי שהתנאי עלול ליצור מבחינת יכולתה של שבא לקדם שירותים חדשניים.

בעקבות כך, השתכנעתי כי קיומו של התנאי מביא לעיכוב בהתפתחות החברה בתחומים שאינם בהכרח רלוונטיים לתחרות בין התאגידים הבנקאיים, ומערים על פעילותה קשיים. קשיים אלו עלולים למנוע מהחברה להציע שירותים שמטיבים עם הציבור או לעכב הצעת שירותים אלו, מבלי שיש לכך הצדקה תחרותית. מנגד, באשר לחשש שעמד בבסיס הטלת התנאי במסגרת החלטת הפטור – לא השתנתה עמדתי לפיה כניסה של שבא לכל תחום פעילות חדש דומה למיזם משותף חדש נוסף בין התאגידים הבנקאיים. משכך, כניסה כאמור כפופה לכללי התחרות הכלכלית (פטור סוג למיזמים משותפים) (הוראת שעה), התשס"ו-2006 (להלן **פטור הסוג**). בכלל זה, על הצדדים להבטיח כי עיקרו של המיזם אינו בהפחתת התחרות או במניעתה; כי אין בו כבילות שאינן נחוצות לשם מימוש עיקרו; וכי הכבילות שבהסדר אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע מן ההסדר או אין בהן כדי לפגוע פגיעה משמעותית בתחרות בשוק כאמור. על הצדדים גם להבטיח כי הפעילות אינה בגדר מיזם משותף בין מתחרים אשר נוגע לשיווק טובין משוק מוצר שבו הם מתחרים, בהתאם לאמור בסעיף 9א(ב) לפטור הסוג. לפיכך, ביטול הסעיף האמור בתנאי הפטור אינו משנה ממהות החובות התחרותיות המוטלות על שבא, אלא משנה את המצב המשפטי רק בכך שבחינת ההשפעות התחרותיות של כניסת שבא לתחום פעילות חדש תיעשה בדיעבד, בהקשר אכיפתי, ולא מלכתחילה. וזאת בדומה למיזמים משותפים אחרים בין מתחרים.

לפיכך, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי מכוח סעיף 14 לחוק התחרות ולתקן את התנאים שבהחלטת הפטור, כך שיימחק סעיף 1 לתנאים שהוטלו. יתר תנאי הפטור יותרו על כנם.

מיכל כהן

הממונה על התחרות

ירושלים, י' ניסן, תשפ"ד

18 אפריל, 2024